

Työvoiman maahanmuutto

Hallitusohjelmaneuvoittelut

3.5.2023

Sonja Hämäläinen

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Kilpailijamaita vastaavat rakenteet ja palvelut

- Luodaan valtion kansainvälisen rekrytoinnin viranomaistoiminto vastaamaan tehokkaasta kansainvälisten osaajien houkuttelusta, rekrytoinnista ja lupapalveluista yhteistyössä kuntien kanssa (osin jo käynnissä, Maahanmuuttovirasto mukaan).
- Vahvistetaan kansainvälistä rekrytointia alue- ja toimialakohtaisen kysyntä- ja tarjonta-analyysin sekä ennakkoinnin perusteella.
- Vahvistetaan Suomen kiinnostavuutta kansainvälisten osaajien parissa (#FinlandWorks- houkuttelutoimet). Selvitetään kannustimia huippuosaajien houkuttelemiseksi.
- Systematisoidaan lähtömaissa toteuttavat kansainvälisen rekrytoinnin tukitoimet (osaajapoolien tunnistaminen, lähtömaakoulutus, ammattitaidon testaus, sertifioidut yhteistyökumppanit) erityisesti työvoimapula-aloilla.
- Kehitetään ulkomailla hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista sekä pätevytymisväyliä; vakiinnutetaan erityisesti sosiaali- ja terveystieteen alan pätevytymispolku ja varmistetaan sujuva laillistamismenettely.

Kilpailijamaita vastaavat rakenteet ja palvelut

- Varmistetaan osaajatarpeisiin skaalautuva palvelukokonaisuus, ml. poikkihallinnolliset digitaaliset palvelut, pankkipalvelut, puoliso-ohjelmat ja englanninkieliset koulut
- Lisätään kansainvälisten opiskelijoiden Suomeen työllistymistä kaksikielisellä tutkintokoulutuksella sekä kielitaidon ja työelämäyhteyksien lisäämisellä opintojen aikana. Lisätään kannustimia Suomeen työllistymisen edistämiseksi.
- Varmistetaan oleskelulupamenettelyn kokoprosessin sujuvuus, ml. automatisaation lisääminen, sähköisen järjestelmän kehittäminen sekä hakemuksen vireillepanovaiheeseen ja tunnistautumisen nopeuttaminen.
- Uudistetaan saatavuusharkintaa tukemaan kasvavaa ulkomaisen työvoiman tarvetta ja sujuvaa lupamenettelyä. Perustetaan saatavuusharkinnan soveltaminen työvoiman kysyntä- ja tarjontatietoon sekä tarpeiden ennakkointiin.
- Ehkäistään tehokkaasti työvoiman hyväksikäyttöä määrittelemällä koordinoiva vastuutaho ja tehostamalla tiedonvaihtoa.

Kilpailijamaita vastaavat rakenteet ja palvelut

- Tuetaan ulkomaisten osaajien saatavuutta osana kaikkia yrityspalveluita.
- Lisätään kansainvälisten osaajien kytkeytymistä innovaatio- ja kasvuekosysteemeihin.
- Otetaan huomioon yritysten henkilöstön kansainvälistymisaste yritys- ja TKI-rahoituksen myöntämisessä.
- Edistetään yhteiskunnan ja työelämän vastaanottavuutta, mukaan lukien monimuotoisuusjohtamisen ja rekrytointiosaamisen kehittäminen.

Laaditaan maahanmuuttajien työllisyysohjelma

- Lisätään maahanmuuttajien osaamisen tunnistamista ja pätevyitysmiskoulutuksia, oppisopimuskoulutusta, työhönvalmennusta sekä työssä oppimista ja näyttömahdollisuuksia etenkin merkittävillä työvoimakapeikkoaloilla.
- Toteutetaan kotoutumiskoulutuksen kokonaisuudistus parantamaan koulutusten vaikuttavuutta, seuranta ja yhteensovittamista työllisyyttä edistävien palveluiden kanssa. Huomioidaan myös kotoutumisajan päättäneet ja työn perusteella muuttaneet.
- Luodaan valtakunnallinen koulutusta ja lastenhoitoa yhdistävä toiminta- ja rahoitusmalli lapsiaan kotona hoitavien vanhempien työllistymisen edistämiseksi
- Lisätään maahanmuuttajien osallistumista työllisyyttä ja kotoutumista edistäviin palveluihin vahvistamalla palveluiden saatavuutta ja yhteensovittamista sekä kotoutumisen velvoittavuutta. Huomioidaan etuusjärjestelmän uudistamisessa maahanmuuttajien työelämäosallisuuden vahvistuminen.

Toimenpiteiden taloudellinen potentiaali

- Valtiovarainministeriön arvion mukaan työperusteisen maahanmuuton lisääminen pysyvästi **10 000** henkilöllä vuositasolla vahvistaisi julkista taloutta pitkällä aikavälillä noin **miljardilla** eurolla (Valtioneuvoston julkaisuja 2021:43).
- Koska työikäisten suomalaisten määrä laskee joka vuosi, työllisten määrän merkittävä kasvattaminen on erittäin vaikeaa ilman maahanmuuttoa. 2000-luvulla suomalaistaustaisten työllisten määrä on laskenut korkeasta työllisyysasteesta huolimatta yli **10 000** henkilöllä. Ulkomaalaistaustaisten työllisten määrä on puolestaan kasvanut yli **160 000** henkilöllä (Kototietokanta, Työ- ja elinkeinoministeriö).
- Ulkomaalaisia on työttömänä, palveluissa ja kotihoidontuella yhteensä yli **70 000**. Jos tästä kohderyhmästä 10 % työllistyisi, vahvistuisi julkinen talous noin **80** miljoonalla eurolla (Laskelma perustuu Alasalmi ym. (2019) arvioon ulkomailta syntyneiden työttömyyden kustannuksista. Laskelmassa on oletettu, että 2/3 työllistyisi koko-aikatyöhön ja 1/3 osa-aikatyöhön).